

bør disse Erhverv udrede noget til Forsikring — sørge for, at deres Udøvere ere forsikrede mod Følgerne af Ulykkestilfælde. Men den heraf følgende Pligt til at udrede Forsikring har Udvalget ikke ment at kunne lægge paa Arbejderne, men — stadig ifølge den nævnte Teori, som jeg maatte komme til at berøre igen lidt senere — paa Arbejdsgiverne. Men af denne Forlægning følger det kunstige Forhold, at kun den, som arbejder for Løn hos en Arbejdsgiver, kan faa Afgang til Forsikring, medens der ikke kan gives den, som arbejder under andre Forhold, nogen Understøttelse. Hele Teorien beror paa, at Arbejdsgiveren — og kun han — har en Pligt over for dem, han lønner. Det er en Teori, man har skabt, og Teorien kunde være en udmærket god og smuk Prydelse i Indledningen eller Motiveringen af en eller anden lærd Afhandling; men det forekommer mig, at det at følge saadanne kunstige Teorier i praktisk Lovgivning giver Resultater, som ere i høj Grad ubillige og urimelige, og jeg mener, at de Eksempler, jeg har fremført, bevise det.

Kernen i det System, som er bygget paa den nævnte Teori, er Forudsætningen om visse Erhvervs særlige Farlighed. Men naar man nu søger at gennemføre sin Teori, at man saa siger til saadanne Erhverv — hvad jeg tror jeg flygtigt kom ind paa for Fiskernes Vedkommende —, at man f. Eks. siger til Brøndgraveren: „Dit Erhverv er farligt; driver Du det alligevel, maa Du sørge for at være forsikret eller selv tage Skade for Hjemgæld“ —, saa kommer man til gale Resultater. Hvad enten man retter disse Ord til Arbejderen eller til Mesteren, bliver for saa vidt det samme. Men anstiller man atter her det Tankeeksperiment, at Arbejderne i dette Fag toge os paa Ordet og sagde: „Naar vi høre, at det er saa galt med vort Fag, saa maa vi jo høre op med at grave Brønde og finde os en anden Sysselsættelse“. Hvad vilde saa ske? Saa vilde der ske det, at Samfundet kom i Forlegenhed og maatte gaa hen til disse Folk og sige til dem: „Grav endelig Brønde igen, for vi kunne ikke undvære Eders Arbejde“, og derom de ikke vilde, dersom de holdt fast ved denne Strik, maatte man ind paa at tilbyde dem Begunstigelser, saa maatte man søge at lokke dem dertil ved at love dem et eller andet. Det, jeg her vil paavise, er det, at et saadant Erhverv drives ikke alene for vedkommendes Fornøjelses Skyld, men i det heles, i Samfundets Tjeneste. Men det kunde jo være, at en eller anden vilde sige: Et saadant Tankeeksperiment er intet værd, for det er kun et Tankeeksperiment, og det

vil aldrig ske i Virkeligheden, at der kommer en Hærskare af Arbejdere og siger: „Vi ville ikke udføre det og det Arbejde længere, fordi vi høre, det er galt af os af de og de Grunde“; det vil ikke ske, fordi de trænge til Arbejde, fordi de ere nødte til at udføre det, da de skulle have noget at leve af. Men skulde man komme med denne Indbending mod Tankeeksperimentet, saa vilde man jo pludselig ud af hele Teorien, saa kom man jo derhen, hvor jeg mener, man skulde komme, nemlig til, at en Mand ikke bliver Brøndgraver osv. for sin Fornøjelses Skyld, heller ikke, fordi Erhvervet er fordelagtigere end noget andet Erhverv, og allermindst fordi det er mere fordelagtigt at drive et farligt Erhverv end noget andet. Han bliver Brøndgraver, Murer, Fisser, fordi han skal have noget at leve af, og fordi Forholdene og Tilfældighederne have ført det med sig, at han nu har lært den Gerning og maa udføre den for at leve. Derfor er jeg rolig for, at man ikke kommer med den nævnte Indbending. Men naar vi saaledes komme til det Resultat, at Arbejderne drive deres Arbejde — om end det er farligt — for at leve, af Træng, komme vi ogsaa til at indse, at det kunne vi ikke straffe Folk for og ikke gøre til en Forbrydelse, som de maa bøde for.

Det ærede Udvalg fra i Fjor har heller ikke fundet det rigtigt at gennemføre sin Teori saaledes, at det rettede sin Tale til Arbejderne; tværtimod, de have erkendt, at det gik ikke an. Udvalget siger i Betænkningen, at det maatte kunde være konsekvent at sige noget saadant til dem, men det gaar ikke an at gøre det, da det ikke har kunnet paavises, at Arbejderen faar mere for Arbejdet, fordi det er farligt, og naar de ikke faa mere, fordi det er farligt, kan man ikke sige: I skulle betale, fordi det er farligt. Men det ærede Udvalg mener da at kunne flytte denne Tale over fra Arbejderen til Arbejdsgiveren og sige til ham: Du har jo selv valgt dette Arbejde, Du gør det for at tjene Penge og saa maa Du sørge for, at Du i din Beregning medtager Hensynet til, at dine Arbejdere kunne komme til Skade; Du maa paatage Dig Forsikringspligt for dem. Dette Raisonnement var maatte meget rigtigt, hvis det ikke led af den selv samme Skavank, som holdt Udvalget fra at fremsætte samme Fordring til Arbejderne. Det skulde nemlig først bevises, at Arbejdsgiverne faa mere for at udføre Arbejdet paa en farlig Maade end paa en usfarlig, og dersom det ikke kan bevises, maa en Henvendelse til Arbejdsgiverne falde bort af samme Grund som Henvendelsen til Arbejderne. Udvalget har imidlertid intet Sted gjort Forsøg paa at